

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN PROMET

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri tekočem letu 11.953. — Štev. telefona 352.

Člankarstvo za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—

Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 12. septembra 1922

ŠTEV. 106.

List stane od 1. septembra 1922: celoletno Din 90.—, t. j. (K 360.—); polletno Din 45.—, t. j. (K 180.—); četrtletno Din 22.50, t. j. (K 90.—); mesečno Din 7.50, t. j. (K 30.—); posamezna št. Din —.65, t. j. (K 2.50).

Trgovec in davčne fasije.

Očita se, in ne samo trgovcem, ampak tudi vsem drugim davčnim zavezanecem, da nimajo davčne morale. Ker je očitek tu, je potrebno, da pojasnimo, ali je upravičen in v koliko.

Predvsem moramo poudarjati sledeč moment:

Uradnik — zasebni in državni — sme pričakovati pokojnino. Ni velika, a nekaj znaša vendarle. Z njo se lahko računa.

Te ugodnosti trgovec in obrtnik nima. Ako se mu podjetje ponesreči, osobito ako traja kaka nesreča dalje časa, zre s strahom v bodočnost. Položaj je še hujski, ako ima ženo in otroke.

Slični je položaj, ako obrtnika in trgovca napade dolgotrajna bolezen, ki mu onemogoča izvrševanje obrti in trgovine.

Naloga trgovca je torej, da se v dobi svoje telesne in duševne polnomožnosti zasigura. Ta zahteva je naravna!

Vprašanje je sedaj, ali je tako zasiguranje možno. Žal, niso vsi trgovci in obrtniki v položaju, da si osigurajo existenco za štara leta. V večini slučajev je dohodek tak, da zadostuje komaj za tekoče življenje. Vzrokov je veliko. Pomanjkanje kapitala in kredita, pomanjkanje inicijativne in strah pred rizikom, domače razmere, neugodne obratne in prometne razmere itd.

So pa tudi slučajji, ko more davčen zavezanec izrabiti trgovsko konjunkturo. Za ta slučaj so pa davčni zakoni in davčne oblasti, ki mu otežkočajo osigurati bodočnost.

Davčna bremena so danes toliko, da konsumirajo pretežni del dobička. Res je, da se dohodnina še da prenesti. Ona konsumira okrog 17% dobička. Žal, da imamo v dobi konjunkturo vojni davek, ki je veliko težji. Ako najnižje računamo, konsumira vojni davek pri višjih dohodkih nad 70%. Dohodnina z vojnimi davki konsumira torej nad 87% dobička vojnih let. Davčni odstotek je vsekako pretiran, osobito, ako upoštevamo, da dobiček vojnih let ni siguren, ni vstajen. Vzemimo le ta slučaj: Trgovec zaključi konec leta svoje knjige in naredi inventar. Zalogo oceni po tržnih cenah, dolgove v tuji valuti pa po takratnem tečaju. Na podlagi bilance ugotovi, recimo 2.000.000 K dobička. Ta dobiček tudi fatira in davčna oblast ga obdači. — Davka bi plačal okrog 1.740.000 K. V mesecu januarju, februarju ali v kakem drugem mesecu pa razproda blago, a ne po kalkulirani ceni, ampak po dokaj nižjih cenah. Dolgove tudi poravnava. A tudi ne po računanih tečajih, ampak po dokaj višjih. Pri tem ima izgube recimo nad 600 tisoč kron. Davka bo plačal torej — ker davčna oblast teh izgub ne prizna

— 1.740.000 K, dobička pa je imel le 1.400.000 K. Res je, da je zguba nastala šele v prihodnjem letu, a vsekako mora trgovec računati z dejanskimi razmerami. Ako bi vedel, da bodo cene blaga padle, ali pa, da se bodo tečajji tujih valut dvignili, bi koncem predidodega leta drugače bilanciral. Ker pa za te razmere ne ve, mora bilancirati tako, kakor je dejansko storil. Ker je torej davčno breme ogromno, razmere pa nesigurne, je umljivo, da davčni zavezanec skuša rešiti, kar se da.

A pri tem mora vpoštevati še en moment. Recimo, da fatira tudi pravilne dohodke. Ali ima pa davčna stranka tudi zasiguranje, da bode davčna oblast te dohodke tudi priznala za pravilne. Običajno se pravi, ako je fatiral 1 milijon kron, je imel sigurno 2 milijona kron dohodkov ali pa še več. Obramba proti taki domnevi je silno težka. Tudi predložitev knjig ne zadostuje vselej. Najdejo se že momenti, ki izključujejo verodostojnost in popolnost knjig. In posledica je davčni kontumac.

Vsakdo mora priznati, da se v takih slučajih nahajajo davčne stranke v silni zadregi. Marsikateri si pomaga na ta način, da sploh ne vloži fasij, drugi pa napove le polovico ali še manj dohodkov. Kalkulira se: davčna oblast bode fatirane dohodke itak podvojila ali potrojila in zadeva je rešena. So pa tudi slučajji, ko se namenoma greši. Vendar se to ne sme posplošiti. Razumevati se mora položaj davčnih strank, in potem šele soditi. Prepričani smo pa, da se da tudi to vprašanje rešiti. Treba je le dobre volje. Predvsem je nujno potrebno, da vlada med davčno oblastjo in davčno stranko vsaj nekaj razumevanja in zaupanja. Dalje je treba davčnih zakonov, ki so umerjeni. Obdačba do 87% dobička je pretirana. Tudi trgovcu in obrtniku je treba zasigurati existenco in bodočnost.

Predvsem je pa nujno, da se pri obdačbi vpoštevata sedanje nestabilne razmere. Povojni dobiček naj se ne smatra za nekaj fiksnega. Naknadne izgube, izvirajoče iz vojnih let, naj se vpoštevajo tudi naknadno s tem, da se prvotna odmera popravi.

Nikakor pa ne gre, da se vse davčne stranke splošno — po šablono — obsodi.

Ustanovitev in ustroj obrtnega sodišča.

Z zakonom z dne 27. nov. 1896, štev. 218 d. z., uvedla so se v bivši Avstriji obrtna sodišča, katerih ustanovitev za posamezne okraje je prepustil ta zakon justičnemu ministru v sporazumu z dotičnimi ministri po zaslišanju deželnega zbora. Ustanavljala so se potem obrtna sodišča v večjih in najvažnejših industrijskih mestih in slednjič ustanovilo se je obrtno sodišče tudi v Ljubljani z naredbo just. ministarstva z dne 1. VII. 1909.

Krajevna pristojnost tukajšnjega obrtnega sodišča razteza se na okoliš okrajnega sodišča ljubljanskega, stvarna pristojnost pa obsega vsa v tem okolišju ležeča podjetja na kateri se uporablja obrtni red, izvzemši železnice ter določa poznejši zakon o trgovskih nastavljenicah (16. I. 1910

št. 20 d. z.) tudi pristojnost obrtnega sodišča za spore iz službenih razmerij, urejenih s tem zakonom.

Pristojno je obrtno sodišče osobito za mezdne spore, za spore glede delavnega ali učnega razmerja, za spore glede odškodnin iz takega razmerja, nadalje glede izročitve in vsebine delavskih knjižic in spričeval, za spore glede stanovanj v delavskih hišah in za spore med delavci istega podjetja radi skupno prevzetega dela.

Tukajšnje obrtno sodišče obstoji iz predsednika in njegovega namestnika, ki morata biti sodnika po poklicu in ki oba imenuje ministrstvo pravde izmed sodnikov deželnega sodišča; in poleg teh iz 48 prisodnikov in 28 namestnikov. vsled zakona o trgovskih nastavljenicah iz leta 1910 pa še iz 4 nadaljnjih prisodnikov in 4 namestnikov.

Nadalje je 16 prisodnikov pri prizivnem sodišču. Prisodniki izvolijo se iz 4 skupin obrtnih obratov (I. veliki obrati izvzemši trgovinske obrate, II. mali obrati z isto izjemo, III. trgovinski obrati, IV. skupina ustanovljena vsled zakona o trgovskih nastavljenicah.) V vsaki skupini volijo polovico prisodnikov ozir. namestnikov delodajalci in polovico delojemalci in sicer voli:

I. skupina 16 prisodnikov in 8 namestnikov, II. 20 prisodnikov in 12 namestnikov, III. skupina 12 prisodnikov in 8 namestnikov, IV. skupina 4 prisodnike in 4 namestnike.

Razun tega voli vsaka skupina 4 prisodnike prizivnega sodišča. — Zadnje volitve so se vršile meseca septembra 1921. Obrtno sodišče razpravlja in sodi v senatu, obstoječem iz predsednika (ali namestnika) in dveh prisodnikov, izmed kojih mora biti eden podjetnik, drugi delavec. Obrtno sodišče razsoja v sporih do 500 K konečno in je zoper razsodbo dopusten priziv le radi ničnosti, v sporih o višjih zneskih je pa priziv sploh dopusten.

V drugi stopnji razpravlja potem deželno kot prizivno sodišče v senatu, obstoječem iz treh poklicnih sodnikov in iz dveh prisodnikov.

Na deželno sodišče gre tudi rekurz, v kolikor je dopusten v postopanju pred obrtnimi sodišči.

Za izvršitev na podlagi razsodb in poravnav obrtnega sodišča je pristojno okrajno sodišče v Ljubljani.

Obrtno sodišče je sicer samostojno, le nadzorstveno in disciplinarno oblast nad njim ima predsednik deželnega sodišča.

Za uradne prostore, za kurjavo, razsvetljavo, pisarniške in druge stvarne potrebščine skrbeti imajo občine, spadajoče v okoliš ljubljanskega okrajnega sodišča v razmerju predpisane pridobnine in dohodnine. Ostale stroške trpi država.

Ljubljansko obrtno sodišče je nastanjeno v pošni palači, ker ni bilo na razpolago primernejših prostorov, morajo pa navedene občine plačevati sicer neznamen prispevek za prepustitev prostorov, kurjavo in razsvetljavo.

TRGOVSKI DOM!

Prispevke sprejema:

„Trgovski dom, Ljubljana“

Gradišče 17.

K. P.

Mednarodni denarni nakazilni promet.

(Konec.)

Da pa dnevno se spreminjajoči denarni kurz na obračun prizadetih uprav ne upliva, imajo obračunski uradi sproti dobropise z obremenitvami primerjati in razlike ugotoviti ter se v to svrhu dohodni originalni list in odpravne kopije istega dne vzamejo v obračun. Ker je na listah izražena vsota v vplačani in izplačljivi valuti, se borzne razlike medsebojno na tak način poravnajo.

Sprejem in pravilnost vsake liste potrdi naslovna uprava potom svojega obračunskega urada ter prevzame s tem izplačilno obveznost.

Za obračunske urade se določijo pošte, ki so vsled ugodnih zvez za to najbolj primerne.

Seveda so izvršilni pravilniki v mednarodnem pošto-nakazilnem prometu v podrobnostih različni, ujemajo se pa v načelih, ki so v predstojajočih vrsticah priobčena.

Da praktično razjasnimo nakazilno poslovanje, seveda zopet iz stališča nestrokovnjaka, vzemimo obratni primer med našo in sosednimi državami.

Za obračunski urad naše poštne uprave se določi Celje, tja torej dohajajo vse v inozemstvu izplačljive in v inozemstvu za nas vplačane nakaznice.

Na Beogradski borzi se ugotovijo za prihodnji obračunski dan sledeče uradne tečaje ter se temu uradu brzojavno sporočijo:

Za 100 Din: 47.85 čeških kron, 881 Mark, itd. Odpošiljatelj nakaznice si sam izračuna, koliko ima v naši valuti inozemskemu dolžniku nakazati in vplača recimo v Karlovcu za naslovnika v Pragi 795.15 Din.

Obračunski urad preračuna po odbitku poštne pristojbin 4.50 Din, ostali znesek 780.65 Din po gornjem ključu v Čehoslovaške krone ter izpostavi za naslovnika nakaznico na 373.34 č. K. Če je nakaznica naslovljena, recimo v Dresden, bi se imela glasiti po preračunjenju na 6877.52 nemških mark.

Za slučaj, da se nakaznica iz katerega koli vzroka v inozemstvu ne izplača, se vrne našemu obračunskemu uradu, ki napravi novo, na odpošiljatelja se glasečo nakaznico, na vplačano dinarsko vsoto po odbitku običajnih tuzemskih pristojbin.

Obračunska pošta bo odpošiljatelja vsake nakaznice uradno obvestila o višini preračunjenega zneska, tako da je za vsak slučaj obveščen, koliko se je naslovniku v njegovi valuti izplačalo.

Z uvedbo te nakazilne službe pri pošti, se omogoči promet s povzetimi pošiljkami, poštne naloge frankovnimi listi itd. ter se dajo vse te službene stroke po istih načelih izvrševati.

Gotovo bodo našli prometni strokovnjaki na popisanem načrtu marsikatero premisleke, ali osnutek se opira na skušnje drugih držav, ki imajo iste, če ne večje valutne težkoče, kakor mi, pa njih uprave so posregle po sredstvih, da omogočijo tudi denarni promet po nošti.

Da izgovor o morebitnih špekulacijah v škodo naše valute ne drži, navedimo samo mogočnost točnega nadzorstva v denarnem prometu, ki ga država brez obratnih ovir lahko uvede s tem, da določi gotove omejitve. Ker se pri načrtu gre samo za en urad, kjer se osredotoči ves promet, bi bilo oblastno nadzorstvo popolnoma zanesljivo in točno.

Z otvoritvijo mednarodne nakazniške službe stopi naša poštna uprava v vrsto naprednih držav; koristi, ki jih nudi ta služba občinstvu in državi, obstoje v prvi vrsti v pocenitvi, sigurnosti in točnosti denarnega prometa, ki ostane važen za vso javno življenje; brez dvoma pa bi razširitev nakazniške službe v državnem zavodu ugodno uplivala na našo valuto, povzdignila naš finančni ugled ter odstranila vse še obstoječe prometne ovire.

Prošnje in pristojbine v davčnih zadevah.

(Predpisi o kolkih.)

Od 1. avgusta 1922 naprej so se kolki za vloge na javna oblastva in urade povišali v splošnem od 2 din. na 3 din.

Ta kolek je plačati brez ozira na število in velikost pol. Plača se torej samo 2 din., če tudi obstoji vloga iz 2 ali več pol.

Priloge so bile prej podvržene kolku za 50 par; od 1. avgusta 1922 dalje je plačati za vsako prilogo en dinar, in sicer ravno tako brez ozira na število in velikost pol. Ako je priloga že od prej kolkovana, se kolek, ki je že na njej, lahko vračuni ter je prilepiti nanj samo še razliko.

V davčnih zadevah veljajo od 1. avgusta 1922 dalje gledé kolkov sledeče določbe:

1. Zemljiški davek.

Pritožbe proti davčnemu predpisu, ali pa proti zavrnitvi kake prošnje za odpis tega davka: 10 din.

Naznanila v svrhu evidence tega davka ali pa prošnje za odpis davka vsled elementarnih nezgod so kolka proste.

2. Hišni davek.

Prošnje za podaljšanje roka za vložitev napovedi, potem za davčno oprostitev ali pa za odpis davka, ako je stanovanje prazno, hiša podrtá, ali pa najemnina neizterljiva: kolka prosto.

Pritožbe proti rešitvam teh prošenj, ali pa pritožbe proti predpisu hišnega davka v obč.: 10 din.

Ravno tej pristojbini so podvržene sedaj tudi pritožbe zoper odmero davčnih kazni ali pa pritožbe proti razsodbam radi zatajbe najemnine ali pa pritožbe proti globam v zadevi davkov.

3. Pridobnina.

Prošnje za enotno obdačenje več posameznih obratovališč istega podjetja, prošnje za določitev kakega drugega davčnega oblastva, prošnje za naznanitev odmerne podlage (če se priziv obenem ne prijavi), prošnje za vpogled v odmerne spise in v register 3 din.

Prošnje za odmerno podlago, če se obenem priziv prijavi: 10 din.

Prošnja za podaljšanje roka za vložitev priziva: 3 din.

Prizivi proti predpisu v obč., ali pa prizivi proti dvojni obdačbi, proti odklonitvi katerekoli prošnje v zadevi tega davka: 10 din.

Prizivi proti uvrščenju v davčno družbo, prizivi proti pozivu za vložitev izjave: 10 din.

Naknadna prizivna izvajanja k že vložnim prizivom: 3 din.

Pritožba na upravno sodišče: 20 dinarjev.

Kolka proste so sledeče vloge: Prošnje za uvrstitev v davčno družbo kakega drugega kakor doseadanje prirredbenega okraja, prošnje za oprostitev pridobnine po § 3, 4 in 5 zakona o osebnih davkih, prošnje za predpis neobratne kvote, za izbris davka (ker se je obrt opustil), za znižanje in popust (po § 73 odst. 2 zakona o oseb. davkih, prošnje za pojasnila, na kateri podlagi se je davek porazdelil na posamezne občine. Ravno tako so kolka prosta naznanila novega podjetja na davčno oblast, naznanila o preselitvi, o trajni ustanovitvi obrta, izkazi o odlogah po § 98 zak. o oseb. davkih, naznanila o izpremembi kakega obrata v podjetje po II. poglavju zakona o osebnih davkih. Kolka proste so vse izjave in napovedi, ki jih je vložiti v svrhu odmere davka, prošnje za podaljšanje roka za vložitev teh izjav in napovedi in tudi ponudbe za vpogled v trgovske knjige.

4. Rentnina.

Prošnja za podaljšanje roka za vložitev napovedi: kolka prosto.

Prošnje bank, hranilnic, posojilnic in drugih podobnih zavodov, da

bi se jim dovolili za plačilo rentnine daljši roki: kolka prosto. Ravno tako se kolka proste izjave in napovedi za odmero tega davka, dokazila o odbitkih, dokazila, da ni rentnini podvrženih dohodkov, dokazila o pričetku in koncu davčne dolžnosti.

Prošnje za podaljšanje roka za vložitev pritožbe: 3 din.

Prošnje za naznanilo odmerne podlage (če se pritožba obenem ne prijavi): 3 din.

Pritožbe (rekurzi) proti odmeri tega davka, ali pa prošnje za odmerno podlago, če se pritožba obenem prijavi: 10 din.

Naknadna izvajanja rekurza (pritožbe) k že vložnemu in še ne izpeljanemu rekurzu: 3 din.

(Konec prihodnjic.)

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

V Srbiji je g. M. Drašković osnoval prvo moderno mlekarno, ki je služila kot šola za racionalno mlekarstvo v tuzemstvu, kakor tudi kot tehnična šola za izdelavo novih vrst sirov. Po njej so se osnoval mlekarske zadruge kakor v Veliki Plani itd., ki so imele lepe uspehe, katere pa je vojna uničila. Sedaj pa je prišel čas, ko stoji prebivalstvo z živino malo bolje, da se obratovanje mlekarskih zadrug obnovi. Interesantno je pripomniti, da se v južni Srbiji držijo bivovice za produkcijo masla iz bivolčnega mleka. Ena bivolica lahko da letno do 120 kg masla. V Nišu se nahaja mala delavnica za sirišče.

V Črni Gori se je izdelovala letno okrog 3 milijoni kg sira, okrog 60.000 kg masla, okrog 80.000 kg smetane in sicer največ v kolašinskem, andrijevškem in nikšičkem okrožju. Izvozilo se je letno do 1.200 kg v Dalmacijo in Skader in sicer masla, smetane in sira.

Na Hrvaškem in v Slavoniji se je nahajalo pred vojno 63 mlekarn, ki so bile povečini združene. Največ sira in masla so producirale mlekarnice v Djakovem, Končanici, Vrbovcu itd. Od teh mlekarn so med vojno okrog $\frac{2}{3}$ prenehale z obratovanjem. V vojni dobi ni bilo delavnih sil, vsled česar je padla tudi produkcija in nabiranje mleka. Tako je mlekarna v Konezanici dobivala pred vojno dnevno 4000 litrov mleka, med vojno pa je padla na 350 litrov in se je sedaj zopet povzpela na 2.000 litrov.

zanje posebno prijetnega poročila.

»Saj sem si takoj mislil, da se ne bo cela stvar tako gladko iztekla«, zakliče gospod Feldbach; »govori Kurt, kaj je?«

»Oskrbnik Jussuf je tukaj ostal, papa!«

»Tukaj ostal? Toda, kaj pa naj, za božjo voljo začnemo s tem človekom?«

»Arabec je rekel, da je Jussuf njegov suženj in v znak svojega priznanja, da mi ga podari.«

»Podaril ti je tega človeka? Toda, Kurt, saj mi vendar ne vzdržujemo sužnje, in zakaj nisi odklonil tega dvomljivega darila?«

»Nisem mogel papal El barumi je bil že v svojem kupeju in v zadnjem trenutku je pokazal na Jusuffa, ki je stal za menoj, ter rekel, da mi ga prepusti v znak svoje hvaležnosti za moj trud. Predno sem se opomogel od svojega začudenja, je vlak že odšel.«

»Tu se pa že vse neha!« zakliče gospod Feldbach. »In kje pa je ostal tvoj Jussuf?«

»Zunaj pred vrati sedi, papa!«

»Zdaj je bil pa prokurist dotični, ki se je smejal: »Zvit dečko, ta Arabec! Ve prav dobro, da pri nas ni navada vzdrževati sužnje, toda, da bi si prihranil stroške na povratku, ga pusti enostavno tukaj pod pretvezo, da napravi z njim darilo Kurtu.«

»Tega človeka bi morali pravzaprav zasledovati potom tiralice«, zakliče vznemoljeno gospod Feldbach. »Kot vidiš, Kurt, tvoje delo še ni končano. Žirafe si srečno importiral, toda zdaj mi prej kot mogoče eksportiraj črna!«

Za izvoz se je produciralo okrog 3 vagonov masla in 10 vagonov zrelega sira mesečno (polemetalski, trapist in podobni). Sveže maslo se je najbolj izvažalo v Nemčijo, zreli sir v Avstrijo, navadni siri od posnetega mleka pa v Srbijo, na Madžarsko in Češko. Mlekarska industrija bi potrebovala za svoj razvoj ledene vagona za maslo in brzovozno blago na železnicah. Poprej je maslo dospelo v štirih dneh v Berlin. Dobro bi bilo vgraditi sirilne tovarne na Hrvaškem in v Slavoniji, kjer se nahaja dovolj teležjih železnic.

V Bosni in Hercegovini izdelujejo sir za veletrgovino v planini Vlašič ter v planinah okrog Bihača, Liječna, Glamoča, Rogatica itd. Vlašič je 1947 m visok, pašniki so na višini 1500—1600 m. Ceni se, da se na njem pase 15 do 20.000 ovc in da se je produciralo letno najmanj 100.000 kg sira, ki se je povečinioma izvozil v Trst. Ovce so trgovske in narodne. Trgovci kupujejo ovce in jih imajo preko poletja na Vlašiču, na pomlad pa, ko se ovca jagni, jih gonijo na posavje na jagnjenje radi sena. Največji trgovci so sedaj gg. Marko Alaupović ima stroje za izdelavo lip-tavškega (slovaškega sira) Razen imenovanih producirajo za veletrgovino tudi gg. B. Marković v Bileču, samostan trapistov v Banjaluki, Bratje Janković v Hadžičih pri Glamoču, Jovo Kristanović v Glamoču Luka Abram v Mačkočevcu, Jeftan Despić v Carevcu pri Liječnu. Prva Bosanska-hercegovska sirarna iz ovčjega mleka v Travniku, Srbska mlekarska zadruga v Sokolcu (Rogatica) pop Banjac v Kamnu, Milan Princip v Preodacu, Jovo Marković v Vrbi, Lazo Cvigatić v Skučanicama, Jovo Milešević v Glamoču, Ilija Janković v Kamenu in Jovo Skelić v Hadžičih. Domača ovca v Bcni se je bolj obnesla, kakor vshodno friziska, karaulska in herodenka v vsakem oziru pa tudi glede mleka.

Ovčarstvu v Bosni in Hercegovini je treba posvetiti vso pažnjo. Celu bivša uprava je posvečena pažnjo svojo kmetijsko in živinorejsko šolo v Liječnu, kakor tudi z vpeljavo boljše izdelave sira.

Olje za pisarniške stroje

THE REX CO., LJUBLJANA.

Oglašajte v „Trgovskem Listu“

Podlistek.

Od začetnika do popolnega trgovca.

(31. nadaljevanje.)

Kurt je bil grozno vesel ob sklepu kupčije. Toda o osebnih zahtevah provizije 1400 frankov ni hotel ničesar slišati.

»S tem izenačimo zopet nesrečni konto oranž!« zakliče.

»Le počasi, sinko moj,« meni gospod Feldbach, ki je bil pri sklepanju novih kupčij vedno malo v dvomih, počakajmo, če pridejo živali tudi žive v Brindisi. Iz Snakim do Kaire in od tu do Aleksandrije in Brindisi se še lahko veliko pripeti. Ne prodajaj kože, dokler je medved še v brlogu!«

Bojazen gospoda Feldbacha pa tokrat ni bila na mestu, kajti s tem, da je lastnik sam spremljal in nadzoroval transport, je bil takorekoč zasiguran srečen dohod žiraf. — Dne 13. julija je tudi dospelo brzovozno poročilo iz Brindisi, da je dragoceno blago v dobrem stanju in da odide dne 22. julija s parnikom »Sachsen«.

S splošno napetostjo se je zdaj pričakoval dohod transporta.

Sirinajst dni je hitro minulo. Živali so dospole zdrave in čvrste v Antwerpen in tri dni pozneje so se že nahajale v njih novem domovanju v zoološkem vrtu.

Častitljivi Abdallah el Baruni se je javil v pisarni tvrdke Feldbach in prejel svojih 26.000 frankov kot netto-izkupček.

V lomljeni francoščini in angleščini se je zabaval z gospodom Feldbachom in prokuristom o težkočah na potovanju. Tudi se je ponudil za nadaljno nabavljanje žiraf, in ko je gospod Feldbach pripomnil, da je bila kupčija z zoološkim vrtom popolnoma slučajna in da bi se v bodoče težko našla prilika za nadaljno prodajo, je menil zviti Arabec, da se skriva za temi besedami le poskus, znižati ceno. Še enkrat je naštel vse velike stroške in izračunal malenkostni dobiček, ki mu preostane, vendar se je končno izjavil pripravljenega, da dobavi prihodnji par za 25.000 frankov in, ako že ne gre drugače, tudi ceneje.

Da bi se ga odkrižal, mu obljubi gospod Feldbach, da se bo obrnil še na druge zoološke vrtove in da bo tvrdki Brandt & Comp. poročal o uspehu svojega truda.

Kurt, ki je Arabca spremljal že na potu s kolodvora v zoološki vrt, kjer mu je pomagal pri predaji živali, je tudi zdaj šel s trgovcem na kolodvor.

Ko se je čez nekaj časa vrnil v pisarno, je kazal njegov obraz očitno potrto.

»No, Kurt; ali je tvoj Abdallah srečno zopet odjadral? — S tem Mohamedovim sinom bi se bili morali še boljše pogoditi. Stavim, da bi bil popustil pri živalih še za par tisoč frankov. Toda ti si vendar ves zmešan! Menda se ti ni pripetilo kaj neprijetnega?«

»Mož nam je zapustil še en spominek, papa.«

Vsi postanejo pozorni. S Kurtovega obraza so lahko čitali, da nima

(Dalje prih.)

K zaključku II. ljubljanskega velesejma.

Naša mlada trgovina, industrija in obrt so imele priliko izkazati se in pokazati napredek, ki so ga dosegle v svojem razvoju. Lahko rečemo, pričakovali smo mnogo, toda to, kar smo videli, nas je pa naravnost presenetilo. Ne bomo izgubljali dosti besed o vtisu, ki ga je napravil velesejem na obiskovalce, kajti manjka nam jih, da bi dotičnemu, ki si tega sam ni ogledal popolnoma popisali vse. Ne vidi se kmalu kje drugje velesejma, ki bi bil tako dobro urejen in na katerem bi bilo vse tako izredno dobro organizirano, kakor ravno na tem ljubljanskem. Izreči moramo pohvalo celemu odboru za njegovo neumorno delovanje in trud, tako predsedniku Bonaču, kakor tudi voditelju reklamnega dela dr. Pavlinu, ravnatelju Dularju in splošno celemu ravnateljstvu.

Velikanski obisk velesejma jasno priča o zanimanju, ki je vladalo za to prireditel in kaže razumevanje, kakega pomena je ta prireditel za Ljubljano in za Slovenijo sploh. Pred prevratom je imela naša industrija težko stališče; boriti se je morala proti močnemu tujemu kapitalu in vendar ni opešala, ampak tlačena kot je bila, je pokazala, ko ji je napočila prostost, kaj pomeni njena žilava moč. Enako se je godilo naši obrti, ki se je tiho razvijala po vseh kotih naše domačije. Tudi trgovina po mestih, kateri so preje delali ovire tuji gospodarji, je v kratkih treh letih doživela rekorden razmah. Velesejem je bil takorekoč triumf za vse tri panoge. Spoznali smo se med seboj in tudi tujci, nam prijazni in neprijazni, so imeli priliko videti naš napredek in našo silo na gospodarskem polju in lahko so spoznali, da jim postanemo sčasoma v marsikaterem oziru nevaren konkurent.

Kak uspeh je imel velesejem najzadostuje le to, če navedemo, da se je sklenilo preko milijarde kupčij akoravno je prve dni neprestano deževalo, je bil poset zelo močan, toda na praznik v petek je bil pa naval popolnoma nepričakovano silen. — Istotako v nedeljo po prazniku. Obiskovalci se niso mogli načuditi okusno opremljenim paviljonom. Razstavljalci so pokazali svoj estetični čut za harmonijo in fin okus. Potrudili so se, da so napravili skupine, katere mora človek z užitek gledati. Na tujce je naša prireditel napravila imponantno vtis. Vse nekaj drugega, kakor graški »Tingeltangel«! Ljubljanski velesejem daleko nadkriljuje tržaškega! Take in podobne opazke si imel priliko slišati. Razstavljalci zaslužijo za svoj trud posebno pohvalo.

Zelo laskavo so se izrekli tujci tudi o delovanju stanovanjskega odseka. In ne brez vzroka. Prišel si v Ljubljano v strahu, boš li pri takem navalu sploh dobil prenočišče — in glej, stanovanjski odsek ima že pripravljeno posteljo za tel Res, treba je že izvrstne organizacije in neumornega in pridnega dela dan in noč, da se spravi tak naval pod streho. Kaj premore dobro organiziran stanovanjski urad, nam je pokazal že vsesokolski zlet, ob času velesejma smo imeli v drugič priliko občudovati ta vzorni red. —

Izvrstna misel je tudi bila, postaviti na sejmišču lastno restavracijo, kjer si bil postrežen s toplimi in mrzlimi jedili in izborno kapljico. Zelo smo jo pogrešali na lanskem velesejmu. Kako potrebna je bila, nam kaže le to, da je bila v kljub veliki obsežnosti vedno skoro popolnoma zasedena. Da se je dobra volja vedno ohranila na površju, so skrbeli za to tudi drugi različni vinski paviljoni, kjer smo imeli spoznati okusnost in moč neprekosljivih domačih vin. Za razvedrilo je skrbela v zadostni meri obče znana, kot na višku glasbene umetnosti stoječa dr. Čerinova vojaška godba.

Ako primerjamo lansko in letošnje prireditel v splošnem, moramo priznati, da letošnja neprimerno

nadkriljuje lansko in da se lahko meri, ne mogoče po obsežnosti, pač pa po ureditvi in sorazmernem uspehu z vsemi drugimi modernimi velesejmi. S ponosom in sigurnostjo lahko pričakujemo, da bo prihodnji III. velesejem gotovo imel zabeležiti še veliko več uspehov kot letošnji, in prežeti navdušenja zaključimo: »Živela naša mlada trgovina, industrija in obrt!«

Weissbacher, družba z o. z. Ljubljana. Ljubljanska lesna industrija »Weissbacher, družba z o. z. si je na letošnjem II. velesejmu postavila lasten majhen, a zelo okusen paviljonček, kjer vidiš 5 vrst raznih žaluzij in sicer iz lesenih deščic, platna itd. — En izdelek omenjene družbe je zavarovan z lastnim patentom in vzbuja veliko zanimanje med stavbeniki in občinstvom, pa tudi inozemci se zanimajo zanj. — Tvrdba Weissbacher, ki zaposluje ca. 100 delavcev, izdeluje tudi vsa druga tesarska in stavbenomizarska dela in je najbolje vpeljana v Ljubljani in Zagrebu.

Tovarna klobukov »Šešir« d. družba Škofja Loka. Posebno razveseljivo je dejstvo, da se je udeležila velesejma tudi nova slovenska industrija, ki ima namen osamosvojiti naš trg od tujega uvoza. Med temi tovarnami igra zelo važno vlogo tovarna klobukov »Šešir« v Škofji Loki, ustanovljena l. 1921. Podjetje ima 10 milijonov delniške glavnice, ki se nahaja popolnoma v domačih rokah. Tovarna zaposluje okrog 200 delavcev in je opremljena z najmodernejšimi stroji za izdelavo klobukov iz zajčje kože. Specialiteta te tovarne so velour-klobuki, ki jih tovarna že izvažava v Avstrijo. Podjetje je največje te vrste v Jugoslaviji. Izdelki tovarne klobukov vzbujajo splošno pozornost, zanimanje in priznanje.

Jugo-Auto je na novo ustanovljena slovenska družba, ki se peča s trgovino z avtomobili, motorji in kolesi. Ima svojo mehanično delavnico, avtotakso in garaže v Ljubljani. V svoji zalogi ima avtomobile tvrdke »Steyr« in sicer luksuzne 6 cilindrske s 40 HP, in male »Steyr« s cilindri in 23 HP. Blago je znano po svoji trpežnosti in uspehih, ki jih je doseglo na mednarodnih dirkah. Motocikli in bicikli so od tovarne B. S. A. Cycles-Limited v Birminghamu (Anglija), ki so znani kot angleška specialiteta. Pnevmatiko prodaja družba od tovarne Michelin Cie iz Clermond-Feranda (Francija), ki je tudi vsem strokovnjakom na tem polju znana kot prvovrstna.

Češkoslovaška industrija je bila letos zastopana mnogobrojnejše kakor lani in sicer z okusnimi izdelki pred vsem tekstilne in steklarske stroke. Razen v stalnem paviljonu je imel »Čehojug« d. d. ki zastopa 51 čeških tovarn, velik okusno prirejen oddelek v paviljonu »G«. Omeniti je treba lepe steklarske izdelke družbe »Cristal« iz Arnultovic v Boru in tvrdke Krivanek & Comp., nadalje porcelansko industrijsko družbo d. d. iz Ustja za elektrotehnični porcelan, družbe »Concordia« v Karlovih Varih za čisti porcelan, bijouterijo iz Gablonca, tovarno perila Rudolf Galliz iz Brna, tovarno frotirnega perila Černy & Puřa iz Pribislava, tovarno za juto Weissa in sinov iz Kralove. V dobavi jute ima tvrdka »Čehojug«, ki zastopa kakor rečeno 51 čeških tvrdk, ima svoj sedež v Ljubljani ter podružnico v Pragi ter je bila ustanovljena na inicijativo češkoslovaškega konzulata v Ljubljani in jugoslovanskega v Pragi. Glavni namen ji je posredovanje trgovine med obema državama. Z okusno prirejeno razstavo izdelkov prednjači na velesejmu.

Svetla, d. d., za žarnice in elektrotehniko, kakor znano, svojedobno ni zadostila pričakovanjem, ki so se stavila vanjo. Sedaj se je preuredila v delniško družbo. Strokovnjakom, ki vodijo sedaj tvrdko, se je posrečilo dvigniti podjetje na visoko stopnjo. Njihovo delavnost in podjetnost moremo le pozdraviti v prepričanju, da bo podjetje kmalu na višku svoje poslovne možnosti, o čemer se tudi interesi sami lahko uverijo. Tvrdko moremo le priporočati.

Veletrgovina z železnino Pinter & Lenard v Mariboru (paviljon H 282). Ustanovljena leta 1911. v Gorici iz skromnih početkov se je do leta 1914. razvila v močno tvrdko. Vojna je poslo-

vanje trgovine leta 1916. popolnoma prekinila, ker sta oba lastnika odšla k vojakom, g. Lenard kot dobrovoljec v srbsko armado. Leta 1920. se je tvrdka preselila v Maribor, kjer je pričela obratovati v velikem obsegu. Danes lahko zadovolji vsaki zahtevi. Tvrdba zalaga z vso železnino Dalmacijo, Bosno in velik del Srbije. V Mariboru je edina slovenska trgovina z železnino. Posebnost je stavbeno kovanje.

»Volta«, tovarna električnih žarnic v Mariboru je ustanovljena in obratovana izključno le z domačim kapitalom in z domačimi delavskimi močmi. Ta tovarna je edina tvrdka te stroke v Jugoslaviji. Izdeluje vsakovrstne zrakoprazne žarnice z najmodernejšimi stroji pod vodstvom prvovrstnih strokovnjakov, tako da morejo konkurirati v vsakem oziru z inozemsko konkurenco. Tvrdba je razstavila svoje izdelke v lastnem paviljonu št. 543.

Kristal d. z o. z. Maribor. Tvornica za izdelovanje zrcal iz brušenega stekla, menda edina te vrste v Jugoslaviji. Razstavljeno ima v paviljonu E krasno garnituro zrcal v vrednosti 200.000 K. Omeniti moramo predvsem dvoje krasno izdelanih zrcal, v katerih je reliefiran portret našega kralja in kraljice. Vsako teh zrcal reprezentira vrednost 25 tisoč kron.

STORA, družba z o. z., tovarna za zastore in vezanine, Št. Vid nad Ljubljano. Ravno pri teh proizvodih se kažejo zmožnosti in talenti, ki so zakopani v našem ljudstvu; treba je le večje roke strokovnjakov, da dvignejo te sile in jih vodijo po pravem tiru. — Podjetje Stora (pomeni »Zastor«) ima v službi okrog 80, v veliki večini domačih ljudi pod strokovnjaškim vodstvom. — Cela množica (43) strojev, med njimi tudi orjaki po 9 m, izdeluje i po okusu i po tehnični izvršitvi najlepše blago te stroke, od preproste pa do najbolj komplicirane izvršitve: zavese, pregrinjala, za mize in postelje, vezene etamine za obleko, kakor tudi vse vrste čipek, shawlov itd. — Pred dvema letoma je jelo poslovati podjetje v najetem posloju; lani si je postavilo lastno tvornico ob glavni cesti med Št. Vidom in Ljubljano. Danes se spreminja d. z o. z. v delniško družbo z glavnico štirih milijonov kron in pravico povišanja na osem milijonov. Da podjetje popolnoma obvlada svoje polje, dokazuje tudi dejstvo, da izvažava Stora svoje izdelke tudi v take države, ki imajo same razvito tekstilno industrijo. Razstavljeno je v paviljonu L 645.

Imenik dolenskih in bizeljskih vinogradnikov-rastavljalcev v paviljonu na Veselničnem prostoru na ljubljanskem velesejmu. — I. Bizeljska vina: Janežič Ivan, Bizeljsko: Plavec, Bizeljski beli. Kene Fran ml., Globoko: Rizling. Kink J., Pišce: Piščan. Kolenc Albert, Brežice: Rizling, Bizeljski beli. Pečnik Fr., Brežice: Rizling. Pečnik Jože, Janeževa gora: Rizling. Šobe Fran, Zdole: Belo in rdeče. Frece Martin, Bizeljsko: Rizling. Högelsberger J., Pišce: Burgundec črni, Rizling in Burgundec. — II. Dolenska vina. Bretič Alojzij, Šmarjeta: Ravničan beli, Črnina. Bon Vinko, Krško: Rdeče in belo dolensko, Tra-

minec, Ortliber, Silvanec, Rizling, Zelenika, Karmenel. Kerin Fran, Krško: Rdeče dolensko, Rizling, Burgundec črni. Stoviček Karl, Leskovec: Belo dolensko, Silvanec. Pirc Alojzij, Leskovec: Drenovčan (cviček). Pfeifer Joško, Leskovec: Traminec. Gregorič Fran, Leskovec: Ortliber. Prijatelj Fran, Tržišče: Malkovčan. Karlovšek Ivan, Šmarjeta: Bojničan beli, Bojničan rdeči. Ulm Anton, Klevevž: Rulandec 1920, Rulandec 1921, Beli Burgundec. Penca Fran, Mokronog: Rdeče in belo dolensko. Colarič Martin, Bočje: Črnina. Državna kmetijska šola, Grm: Burgundec beli, Veltlinec. Dreise Avgust, Trška gora (Novo mesto): Traminec 1921. Bergmann Josip, Novo mesto: Trškogorčan. Margheri grof, Starigrad: Burgundec beli. Crtalič Josip, Novo mesto: Trškogorčan. Graščina Hmeljnik, Grčevje: Grčevce sladki, Grčevce samotok, Zelenika 1920, Portugalka 1921. Bajuk Martin, Bežakovo: Draščan. Pezdirc Fran, Draščiči: Draščan. Guštin Anton, Draščiči: Draščan. Zure J., Semič: Burgundec beli. Šuštaršič, Semič: Semičan. — Vsa ta vina se točijo kot poskušnja tudi po kozarčkih po 8 in 12 kron kozarec, drugače po 56, 60, 68 in 80 K liter in v 0.7 lit. steklenicah po 60—80 K.

AVTO

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa povrnila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi **Jugo-Avto**, d. z o. z. v Ljubljani.

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“
trgovina z železnino
in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7
preje Hammerschmidt (Mühlisen)
nasproti Križanske cerkve.

KORANIT

asbestni škrlj.

Tovarna Karlovac.

Najboljša streha, najbolj trpežna,
najcenejša. Pojasnila daje:

F. Hočevar,
Žirovnica, Gorenjsko.

Stalna zaloga petroleja

po konkurenčnih cenah ima za Kamniško okolico
družbe Standard Oil Company:

tvrdka

Ant. Stergar v Kamniku.

Največja zaloga

Paviljon K, št. 468.

klavirjev in pianinov v Ljubljani

Jerica Hubad roj. Dolenc. Ljubljana, Klišerjeva ulica 5.

priporočila za nakup najboljših inštrumente izvrstnih tovarn
po najsolidnejših in k. nih cenah.

IZVOZ IN UVOZ.

Izvoz koruze iz Rumunije je s 1. septembrom svoboden. Izvozne pristojbine znašajo 30.000 lejev za vagon.

Narodno gospodarske zadeve.
Industrija.

Tovarna za trakove in našitke se je ustanovila v Zagrebu pod naslovom: »Lacet« prva domača tvornica vrpea i čipaka. Izdeluje trakove za čevlje ter trakove in našitke (trese) za ženske halje iz bombaža in svile v različnih barvah.

Seznam in dritsrijskih in večjih obrtnih podjetij v okraju trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani je izšel v novi, pomnoženi in izpopolnjeni izdaji. Prikladna knjižica je sestavljena po strokah v abecednem redu in obsega 80 tiskanih strani. Dobi se pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani po 10 Din za tiskovne stroške in 30 par za poštnino. Denar je poslati vnaprej.

Denarstvo.

Novo desetdinarske novčanice. V nekaterih časopisih je bila razširjena vest, da misli Narodna banka vzeti nove desetdinarske novčanice iz prometa. Novčanice so jako lično izdelane, imajo samo eno napako, da izgubljajo barvo. To se dogaja tudi pri novčanicah drugih držav. Kakor smo informirani, se novčanice ne vzamejo iz prometa. Narodna banka jih je dala v promet že okrog 18 milijonov komadov.

Poplava papirnatega denarja v Nemčiji in v Avstriji. V Nemčiji imajo nad 23 milijard papirnatega denarja v prometu. V Avstriji preko 1500 milijard.

Zlati denar v Rusiji. V Rusiji nameravajo dati v promet zlate dukate, kojih pariteta bo 10 zlatih rubljev.

Carina.

Ognjegasne potrebščine carine proste. Te dni izide naredba finančnega ministra, na podlagi katere so vsi predmeti za ognjegasna društva carine prosti.

Promet.

Zagreb dobi nov kolodvor za ranžiranje. Ker se je trgovski promet v Zagrebu silno razvil, nastala je nujna potreba novega kolodvora za ranžiranje. V Zagreb bi moralo prihajati približno tisoč vagonov dnevno, kolodvor pa jih more sprejeti kvečjemu 300. Z ozirom na te nevzdržne razmere je direktor državnih železnic v Zagrebu začela graditi med Zagrebom in Sesvetami, 3 km oddaljeno od mesta, nov kolodvor za ranžiranje, ki ima 12 tirov, katerih dolžina znaša nad 40 kilometrov. Poseben tir bo spajal zagrebški državni kolodvor z novim kolodvorom za ranžiranje.

Sprejemanje in odpošiljanje carinske in necarinske sporovozne robe v vozovnih nakladah za Sisak loko je pričeni od 11/9 t. l. do nadaljnjega ukinjena. Dovoljene so režijske, državne ter vojaške pošiljke in premog. Do vključno 10/IX sprejete pošiljke naj iztečejo. Prehodne postaje imajo nalog, da zavračajo vse pošiljke, ki bodo sprejete po 10. septembru. Ta prometna omejitev ne velja za postaje proge Barcs — Pakrac.

Trgovski register.

V trgovski register so se vpisale nastopne firme: Franc Cerar, razpečevanje klobkov in slaničnikov v Celju; Josip Kveder, železnica v Celju; Viljem Lindauer, civilni gradbeni inženjer v Celju; Karel Loibner, trgovina z mešanim blagom v Celju; Fr. Pajman, trgovina z lesom v Celju; Karel Bastiančič, trgovska agentura in komisijska trgovina tehničnih in elektrotehničnih izdelkov, porcelana in strojev v Ljubljani; A. Traun, trgovina s specerijskim, kolonijalnim blagom, vinom zganjem na debelo v Ljubljani; Mihael Detoni, lesna trgovina na Rakeku; Franjo Čajko, trgovina z vinom v Slovenjgradu; Al. Peče, trgovina z mešanim blagom v Slovenjgradu; Antonija Šmigovec, trgovina z mešanim blagom v Sošanju; Martin Jančigaj, trgovina z galanterijo in drobnim blagom, s čevlji in usnjati izdelki na debelo in drobno v Zgor. Šiški; M. Grundner, lesna trgovina v Zrečah pri Konjicah.

V zadržni register so se vpisale nastopne zadruge: Produktivna zadruga čevljarjev vojnih invalidov v Celju, r. z. z. o. z.; Pašniška zadruga v Poljanah pri Rečici, r. z. z. o. z.; Pašniška zadruga za Prihovo, r. z. z. o. z.

Dobava, prodaja.

Prodaja starega materijala. Ravnateljstvo državnih železnic v Sarajevu bo prodalo dne 12. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne v skladišču materijala na glavnem kolodvoru v Sarajevu stare obročje od koles, staro kovano železo, stari papir, staro pločevino, star gumij itd. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja brusnih kamnov. Ravnateljstvo državnih železnic v Sarajevu bo prodalo dne 12. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne v skladišču materijala na glavnem kolodvoru dva nova velika brusna kamna. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Dohodki državnih pristojbin. Dohodki državnih pristojbin iz kolektivne za sedem mesecev l. 1922 (od 1. januarja do 31. julija 1922) znašajo 241.295.981.65 milijonov dinarjev. V proračunu je predvidena letošnja post. v znesku 33.803.058.10 dinarjev. Trošarina pa je prinesla državi od 1. januarja do 31. julija 255.588.004.72 dinarjev. V proračunu je celokupna trošarina predvidena z 79.086.728 dinarji.

Monopolna taksa na vžigalice. Za mesec avgust je plačala tovarna za vžigalice »Drava« v Osijeku monopolno pristojbino v znesku 16.468.000 K.

Inspeksijsko potovanje ministra trgovine in industrije. Minister trgovine in industrije je snoči odpotoval na inspeksijsko potovanje po Sloveniji. Minister trgovine in industrije Omer Vilović pride v Ljubljano, obišče dalje Celje in Maribor kakor tudi vse druge važnejše centre v Sloveniji.

Računar v kronski in dinarski veljavi. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi 25 Din. Računar je v svoji sestavi tako preprost in jase, da ne potrebuje nobenega posebnega pojasnila. Rabiti ga bo znal vsakdo — in le za one — ki še niso imeli »Hitrega računarja« nikdar v rokah, naj velja kratko navodilo na prvih straneh te knjižice. Računar obsega: Preračunavanje kron v dinarje in dinarje v krome; računar od 1 pare (vinarja) do 1 dinarja (krome); računar od 1 do 5 dinarjev (kron); računar od 5 do 200 dinarjev (kron); računar obrest. Mera in teža. — Knjižico toplo priporočamo vsem trgovcem, kramarjem, semnarjem, kakor tudi vsakemu posestniku.

Češkoslovaška republika. Sestavlil dr. V. Šarabon. Cena 15 dinarjev. Karta pridejana. Trgovcem, ki posejijo velesejem v Pragi, to knjižico prav toplo priporočamo. Od sto strani vsebine je posvečenih industriji, trgovini in prometu celih dvajset. Obdelana je vsa snov, kratko, pregledno in jedrnat, a popolnoma izčrpno. Prav dobro služi priložena karta, na koji podlagi je čitanje knjižice vse drugačno kakor sicer. Ker so naši politični, trgovski in gospodarski krogi z bratsko republiko vedno tesnejši, naj bi si nabavil knjižico vsakdo, kdor se hoče poučiti o tej krasno se razvijajoči državi, voditeljici male entente.

Davek na tujce v Avstriji. Avstrija namerava povzeti energične korake v svrhu obdavenja inozencev v višji meri.

Italijansko posojilo Avstriji. Italija namerava izplačati Avstriji dodeljeni kredit v znesku 20 milijonov lir v najkrajšem času in sicer prvo polovico takoj te dni.

Ameriška moka in žito za Dalmacijo in Bosno. Kakor poročajo listi so nabavljene večje množine ameriške moke in žita za Dalmacijo in Bosno.

Razširjajte Trgovski list!

Tržna poročila.

Cena žitu na Ogrskem. Na budimpeštanski produktivni borzi notira pšenica 7200 o. K, rž 5100 do 5200 o. K.

Padanje cen debelim prešičem. Od kar je povišana izvozna carina na debele prešiče, so padle cene debelim prešičem za 20 K pri kilogramu žive teže in sicer od 88 K na 68 K.

Žitni trg. Na mrvosadski produktivni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 17.80—18.40, ječmen 13.50 K, oves 13.20 K, koruza 15.20 K, pšenična moka (št. 0) 25.74—25.80.

Borza.

Curih, devize: Berlin 0'385, Newyork 5'27, London 23'51, Pariz 40'85, Milan 22'85, Praga 17'50, Budimpešta 0'22, Zagreb 1'60, Sofija 3, Varšava 0'0775, Dunaj 0'0075, žigosane 0 00 7/8

Zagreb. Borza včeraj ni poslovala. Promet je bil tudi izven borze neznamen. Največ se je napravilo kupčij v dolarjih po 77'50, Berlin je notiral 6'50, Budimpešta 3'95 — 4, Dunaj 0'11. S Prago ni bilo prometa, Milan se je iskal malo, a je bilo tudi malo blaga. Tudi z ostalimi zapadnimi devizami ni bilo prometa. Velike razlike, ki so obstojale dosedaj med borznim in prostim prometom so izginile in so se tečajji izenačili. Finančno ministrstvo je izdalo naredbo, da morajo vse banke v desetih dneh naznaniti svoje dolgove in zahteve v inozemstvu, kakor tudi svoje zaloge blaga. Odredba se smatra kot umestna, ker bo le tako mogoče dobiti pravo sliko o stanju na našem deviznem tržišču.

Dunaj, devize: Zagreb 224'75 do 225'25, Beograd 899 do 901, Berlin 55'85 do 58'15, Budimpešta 32'75 do 32'85, London 3347 do 3353, Milan 3256 do 3264, Newyork 75'100 do 75'280, Pariz 5804 do 5816, Praga 2497 do 2503, Sofija 429'50 do 430'50, Varšava 9'95 do 10'05, Curih 14'235 do 14'305, v a lute; dolar 74'750 do 75'050, levi 393 do 397, marke 56 do 57, funti 3342 do 3352, franki 5745 do 5775, lire 3222'50 do 3237'50, dinar 892 do 896, poljske marke 9'79 do 10'09, levi 564 do 566, švicarski franki 14'170 do 14'230, češke krome 2485 do 2495, madžarske krome 32'70 do 32'90.

Berlin, devize: Milan 59.42.55 do 59.57.80, London 60.92.35 do 61.07.65, Newyork 1368.28 do 1371.72, Praga 45.19.30 do 45.30.70, Budimpešta 5.79 do 5.808, Zagreb 16.75.

Poslano.

Prejeli smo od strani ugledne špedicijske tvrdke sledeči dopis: — Cenjeni gosp. urednik! Ne da bi se čutil poklicanega zagovornika tukajšnjega carinskega urada oziroma njegovih organov, mislim, da smem resnici na ljubo podati nekoliko popravkov Vašega tozadavnega članka v Vašem cenj. listu od 29. pr. m. in ne dvomim, da bode te moje vrstice sprejeli. Oblika, v koji je bila pritožba proti temu uradu prinesena, ni popolnoma na mestu. Če tudi bi bilo pri hitrosti odprave carinskih pošiljk še marsikaj za železi, se vseeno ne sme krivda pripisovati carinskemu uradu, temveč je isto deloma iskati v tem, da so tukajšnji trgovci o tekočih naredbah, kojih je zelo veliko, premalo poučeni in vsled tega pri ocarinjevanju zadenejo vedno ob zadržke, koji se pa ne smejo smatrati za naganjivost carinskih organov. Je pravilno, da je ravno odprava poštnih zavojev zelo počasna in da sedaj stoji sedem vagonov nerazloženih pred poštno-carinskim uradom. Kaj je vendar temu vzrok, pisec omenjenega članka ne omenja. In ravno v tem leži jedro in pokaže vsa stvar v drugi luči in v tej razlagi se lahko dožene, zakaj in kje smrdi riba, da se poslužim istega izraza, kakor pisec članka. — Da poštni promet, vsled mnogo novih carinskih zaprek ne deluje tako kot svoječasno, je samoobsebi umevno in so poštni zavoji sami sebi dolgo na poti. Trgovec dobi od odpošiljatelja navadno po izgotovljenem omotanju blaga fakturo, katera odide še pred oddajo blaga in tako čaka isti po tedne dolgo na svojo

robo. Poštni carinski urad je z vprašanji, ali je ta ali oni zavoj že prišel, preobložen in stranke dobijo od tam uradujoče gospodične, katere angeljsko potrpljenje je občudovanja vredno, vedno isti odgovor »še ni tukaj, boste obveščeni«. — Konečno pride od pošte obvestilo. Trgovec vidi v tem obvestilu, kaj mora v svrhu odprave priložiti in sedaj šele spozna, oziroma vidi, da mu to in ono manjka. Sedaj se pisari sem in tja, brzojavijo itd. in namesto, da bi se zavoji mogli hitro odpraviti in na novo došle razložiti, leži takih zavojev na stotine na poštnem carinskem uradu in to samo zaradi tega, ker se stranka v teh dolgih tednih, med tem, ko je imela fakturo že v rokah, ni zanimala, kaj je pravzaprav za ocarinjenje potrebno. — Vsaka posamezna stranka misli, to in ono je nepotrebno in vse je samo naganjivost carinskega urada. Isto velja tudi za tovrstne pošiljkatve, pri kojih morajo pa poleg vsega tega plačevati še visoko ležarino. Žal je inozemski trgovski svet o naših carinskih predpisih zelo malo in nenatančno poučen, kar se pa končno ne more šteti v zlo, ker prihaja naše carinsko ravnateljstvo in naš gospod finančni minister dnevno z novostmi in kar je še včeraj zadostovalo, danes ne velja več. Pač pa se mora zahtevati od tukajšnjega trgovca, da je vedno poučen o vseh spremembah ter da si pravočasno preskrbi za ocarinjenje potrebne listine, koje po dospelju blaga predloži carinarnici in bode potem, gotovo kmalu v posesti svoje robe. Vsak trgovec in obrtnik, mal ali velik, mora potem, če uvaža pošiljkatve, znati tozadavne predpise. Na to poglavje mora obračati posebno pozornost in preizkušnjo listin nikdar prepustiti kakemu podrejenemu organu temveč, če sam nima časa, poveriti svojemu najboljšemu uradniku. Če bo imel trgovec za ocarinjenje potrebne dokumente v redu, potem bode tudi lahko proti carinskemu uradu nastopil z uspehom. Te vedne časniške polemike proti carinskemu uradu, so po mojem mnenju popolnoma brez pomena, ker se navadno nikdar ne navajajo gotovi slučajji, kateri bi dali možnost kakih preiskavi. Tako se zgubi še ta mala peščica uradnikov, kateri so delavni, tekajo ves dan kot preganjana živina po skladiščih in pregledujejo blago, da zamorejo stranke isto prevzeti, veselje do dela in oškodovan je zopet trgovec in nadalje konzument. Kar se konečno tiče pošiljk za velesejem, mislim, da tiči napaka v toliko v organizaciji, ko prihaja vse blago v teku zadnjega tedna in je pri najboljši volji nemogoče vse pravočasno odpraviti, če bi se tudi delalo noč in dan. —

Pripomba uredništva! Ta dopis priobčimo radi tega, ker smo bili o stvari, priobčeni v našem listu z dne 29. VIII. napačno informirani. Naknadno smo zvedeli, da je tičala krivda ne na carini, temveč pri poštnem uradu, ki se je držal načela, da odpravi zavoj za zaporedno kakor so došli, ne oziraje se, so sejske pošiljke ali druge. Kakor smo naknadno zvedeli, od strani sejskega urada, je isti interveniral pri poštn. ravnateljstvu ter se je zadeva ugodno rešila!

Velika izbira otroških vozičkov, dvo-koles in šivalnih strojev F. Batjei, Ljubljana, Stari trg 28.

Sprejemajo se v polno popravo za emaljiranje z ognjem in ponikljanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji. «Tribuna» Tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4 — Zvonarska ulica 1.

Fran Lukić
konfekcija za dame, gospode, dečke in deklice se priporoča.

LJUBLJANA, pred Škofijo, šte. 19.

Išče se

inteligentna gospodična
starejša moč, za v skladišče. Ponudbe poštni predal 133.

Promet Vse tehnične potrebščine iz gumija, asbesta, pamula, in kovine. Potrebščine za strojni obrat, tehnične kemikalije, stroje i. t. d.

Francosko - Balkanska
trgovska družba z o. z.
- - LAVRIČ & CIE. - -

Vsi trgovski posli z Balkanom
Strasbourg, France 1, Rue de
- - la Pierre Large - -
Brzjav. nasl.: SLOVENIA. Telef. 15-19

**Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani**

priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko
in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko
vodo,
Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

BERSON

**Gumijevi napetniki
in podplati**

Vam ohranijo obuvale
trpežno
in
lepo.

Dobe se v vsaki boljši trgovini z usnjem ter na
debelo pri
Berson-Kaučuk d. d. Zagreb, Wilsonov trg 7.

Mavec - gips

portland- in roman-cement, apno,
opeko, umetni škrlj, strešno in
izolacijsko lepenko, watprof, kar-
bolinej, drvocement, razne žeblje
nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič in dr.

veletrgovina s stavbenim
materijalom

Ljubljana,

Miklošičeva cesta šte. 13.

Prevzame se tudi izpeljava xylo-
litnih tlakov.

'SLOGRAD'

slovenska gradbena in industrijska
d. d. v Ljubljani.

Tekoči račun pri Slovenski eskomptni banki v Ljubljani.
Telefon interurban 180.

Tehnična pisarna v tovarni Keršič, Sp. Šiška.

Izuršuje:

stanovanjske hiše, trgovska poslopja,
moderne industrijske zgradbe, beton-
ske in železobetonske konstrukcije.
Use vrste vodnih naprav na podlagi
25 letnih izkušenj.

Specijaliteta: železobetonske cevi za
vodne naprave in vodovode.

Zastopa:

Patent Dr. Ing. F. Emperger-ja za izurševanje
konstrukcij iz armiranega betona z železnimi
vložkami za visoke tlačne napetosti (kakor pri
skladiščih, silo, mostovih in podobno).

Izdeluje vse vrste tehničnih projektov, statičnih
proračunov, stroškovnih in rentabilitetnih
proračunov.

Mednarodni transporti

Antonio Biancheri & Comp., Postojna

Centrala: Ponteba.

Podružnica: Postojna (Poštni predal 17). Villach (Poštni predal 51)

Agentura: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

Oprema vsake vrste blaga.

Specijalna odprema živil, žive in zaklane živine v kateri koli kraj.

Vsa naročila za Jugoslavijo sprejema medn.
trg. sped. in sklad. d. d. »Orient«, podružnica
Ljubljana, Sodna ulica šte. 3.

Ustanovljeno 1896

Ustanovljeno 1896

!! Najugodnejši nakup !!

Šolske zvezke

Za osnovne, srednje in obrtne šole, v obliki
kvaliteti in tinitamentu natanko po predpisih.
Nadalje vse šolske in pisarniške po-
trebščine, vsakovrsten papir in raz-
glednice.

dobavlja po najnižjih cenah **Tiskarna Sava, Kranj.**
Za trgovce posebno nizke cene! **Ljubljanski velesemenj, paviljon E, št. 17**

Josip Lampret

mizarska tovarna

Šoštanj — Slovenija

opozarja na svojo specijaliteto:

V omari, široki 155 cm, globoki 65 cm in visoki 2 m,
je zložljiva kompletna postelja, dve nočni omarici, pi-
salna miza, obešalna omara, lekarniški predal in umi-
valna miza. Cel zaboj tehta 187 kg. Ravnotaka omara
tudi za dve osebi.

Tvornica perila MAKS DURJAVA IN DRUG

Telefon št. 208.

MARIBOR, Gregorčičeva ul. 24.

Telefon št. 208.

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanjosti

Opalograph

razmnoževalni aparat razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizrabljive stekl. plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.

Paviljon K, št. 485.

IDEAL mod. C

najboljši nemški stroj

Schapirograph

najcenejši razmnoževalni aparat.

Veletrgovina

Miloš Oset, Maribor

nasproti glavnega kolodvora

priporoča gg. trgovcem po najnižji ceni vse špecerijsko :: in kolonijalno blago. ::

Naslov za pisma in brzojav: MILOŠ OSET, Maribor.

Telefon inter. 15.

Zahtevajte cenik.

LJUBLJANSKI VELESEMENJ

Tovarna gumbov — Slov. Bistrica

Na veliko in malo

Priporočamo p. n. trgovcem in obrtnikom najcenejši nakup potrebščin za krojače, čevljarje, šivilje, sedlarje, razne sukance, vse spadajoče orodje, žlice (kavine in čajne), toaletne potrebščine, brivsko milo, palice in kravate, srajce, gumbe. Najboljše šivalne stroje za rodbinsko rabo in obrt v vseh opremah: „GRITZNER“, igle, olje, posamezne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles.

Josip Petelinc,
Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7.

OFICIJELNI „ŠPEDITERJI LJUBLJANSKEGA VELIKEGA SEMNJA“

Ljubljana, Maribor, Rakek, Jesenice, Zagreb, Beograd, Čarljebrod, Trst, Wien.

Prvovrstna zastopstva v inozemstvu.

BALKAN

d. d. za mednarodne Transporte.

Vsakovrstne spedicije. — Zbiralni promet. — Carinsko posredništvo. Tarifni oddelek.

Vsa strokovna pojasnila dajemo brezplačno v lastnem paviljonu na semnju in v pisarnah centrale in podružnic.

Weissbacher, lesnoindustrijska družba z o. z., Ljubljana

Telefon 114

Dunajska cesta 66.

Telefon 114

I. obrat: Parna žaga. Tesarstvo. Izpeljava in naprava strešnih stolov za visoke stavbe in zvonike, stropov, slepih in ladijskih tal, verand, paviljonov, kegljišč, vrtnih ograj, ledenic, mostov, polotaže.

II. obrat: Strojno mizarstvo. Stavbeno mizarstvo: okna, vrata, portali, stopnjice, steklenih sten.

III. obrat: Tovarna lesenih šaluzij in rolo za okna po lastnem preizkušenem sistemu.